

FOKUS

SPRÅKLYDSANGER MED OPPGAVER

FOKUS A BOKSTAVLYDER

LESEKURS A STAVSKRIFT

Kk

Toril Karstad

Rille Ralle Rul,
har fått en diger kul.

Øyeind Johannes Karstad, 2.kf. Farge: Heather Karstad

Fokus er delvis utviklet ved hjelp av midler fra Extra-stiftelsen (nå Stiftelsen Dam).

Forsidebildet er tegnet av Melissa Adéle Popkema.

Heftet kan kombineres med Skjelfjords lesebok og Tømtes løkkeskriftmateriell.

Det er stoff til to uker i dette heftet.

K-LYD-VERS: SANG NR. 26

Tekst: Toril Karstad, vokal: Andrea Knudsen, 4.kl.
Komp og opptak: Øyvind Åge Berg, illustrasjon: Lydia Madeleine Popkema 7. kl.

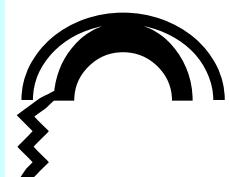
Kan du knytte en knute?

Kan du klappe en katt?

Kanskje klinker du kuler

eller klatrer i kratt?

TALESYMBOL:

TUNGERYGG
MOT GANE
EKSPLOSJON

OPPGAVE 1: HØR PÅ OPPTAKET, OG PRØV Å LÆRE VISA.

OPPGAVE 2: SETT RING RUNDT HVER K, OG SI LYDEN K.

OPPGAVE 3: SETT RING RUNDT HVER k, OG SI LYDEN k.

OPPGAVE 4: LES HELE TEKSTEN HVIS DU KAN.

INNRAMMET SKJER LYD, FEIT N FORAN K HAR η-LYD,
FEIT N FORAN SKJER HAR η -LYD (TUNGA LENGER BAK ENN PÅ N-LYD).

**OPPGAVE 5: FINN LYDEN K SKREVET MED SYMBOLET k.
SI LYDEN MENS DU SETTER RING RUNDT SYMBOLET.**

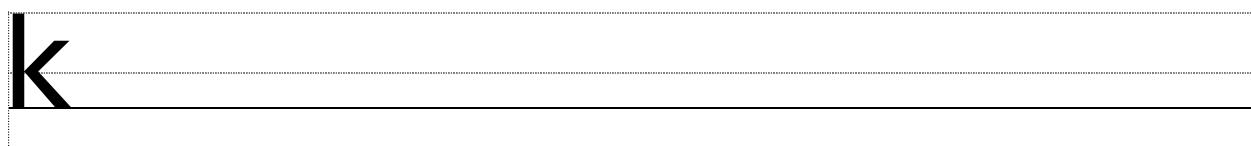
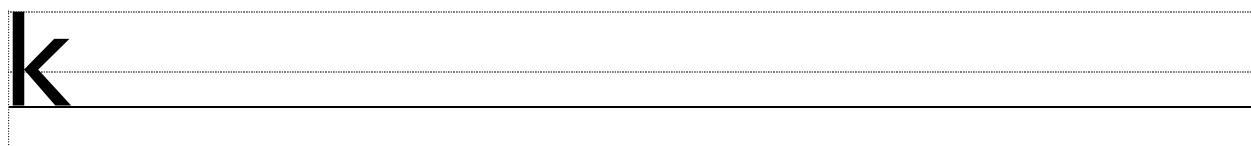
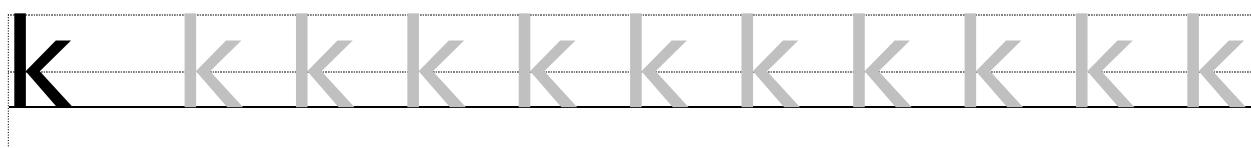
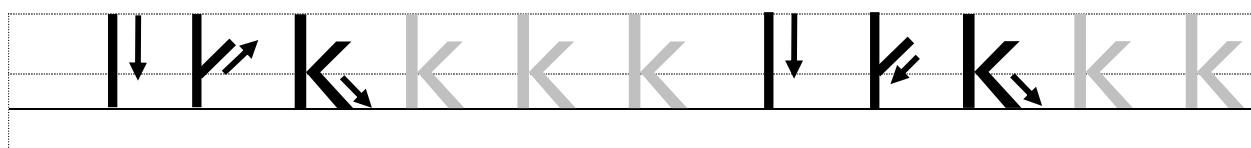
h v j o k å o v a k d p b t ø j s u k p å v l f r m v k d y
s r æ o m k l k i a v k n æ b l j g å k h i ø j r a p e å y
e b p t k ø k u i t o m k e s o k e h m f k l g d e k b å
k v t k b j d s g å k æ å h l v s y m g k m y g y r d m k
g a f u b r n æ k a o k l j p u a t j o å o e v k n v å ø f
k æ k i e m æ k i n v s m k p j t k i p æ k l t i ø b j k s
u a p f g r k r ø a m y s æ k l k æ u e l k v k f ø b l i j
v n k u å j k h o n k a i y n b y k t ø h v t æ a k i d e k

OPPGAVE 6: SKRIV TRYKKBOKSTAYER. SI BESKJEDEN TIL DEG SELV MENS DU SKRIVER.

Høyre: LODDRETT NED, SKRÅTT OPP, SKRÅTT NED

Venstre: LODDRETT NED, SKRÅTT NED OG SKRÅTT NED

OPPGAVE 7A: SKRIV STAVSKRIFTBOKSTAYER. SI BESKJEDEN TIL DEG SELV MENS DU SKRIVER.

NED, OPP, RUNDT, NED, BØY

p k k k k k k k k k k k k k k

r r r r r r r r r r r r r r

R

k

k

kkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkk

OPPGAVE 7B: SKRIV STORE BOKSTAYER. SI BESKJEDEN TIL DEG SELV MENS DU SKRIVER.

Høyre: LODDRETT NED, SKRÅTT OPP, SKRÅTT NED

Venstre: LODDRETT NED, SKRÅTT NED, SKRÅTT NED

K K K K K K K K K K K K

K

K

K

OPPGAVE 8A: LES VELDIG VANLIGE ORD SEKS GANGER.

1	2	3 KORT AØ	4 KORT U/E	5 KORT I/E	6 KORT Å-LYD
like	tok	kan	kunne	tilbake	kom
bak	klar	skal	skulle	ikke	kommer
uke	kroner	ønsker	rekke	seks	nok

OPPGAVE 8B: LES ORD OG LEGG BOKSTAVKORT. ALLE ORD HAR LANG VOKAL.

1	2	3	4	5
tok	sak	kar	reke	koke
uke	peke	rik	bøker	ake
bak	tak	røk	leke	like
like	syk	løk	kone	pike
klar	kål	luke	tåke	maken
kroner	bok	ryke	hake	kake
ku	huk	kåpe	laken	naken
kul	kor	måke	øke	våken
kø	åker	rake	nek	kamera

I GAMLE DAGER SKAR DE RUG OG BYGG PÅ ÅKEREN, RAKET SAMMEN OG BANDT NEK.

A O Pløen, Rjedabu skole, foto: T. Karstad

HER FIKK KRÅKA SMAKE.

LYSEGRÅ ORD ER VELDIG VANLIGE. MØRKEGRÅ ORD ER VANLIGE. FEIT O HAR Å-LYD.

OPPGAVE 8C: LES ORD OG LEGG BOKSTAVKORT. ALLE ORD HAR KORT VOKAL.

1

sekk
kaffe
hekk
nikke
takk
tikke

2

hakk
fikk
bekk
katt
bakke
dykke

3

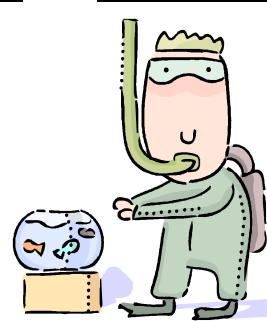
dekk
hikke
lekker
sikker
pakke
dukke

4

kull
nakke
kutte
rikke
ekkel
kølle

5

lakk
kunne
kasse
kanne
nøkkel
sykkel

Maria Elise Karstad, 3.klf.

OPPGAVE 8D: LES ORD OG LEGG BOKSTAVKORT. ALLE ORD HAR KORT VOKAL.

1

kunde
kakao
kanin
eksos
mikse
kamin

2

ekle
nøkler
fakler
takle
hekle
kakle

3

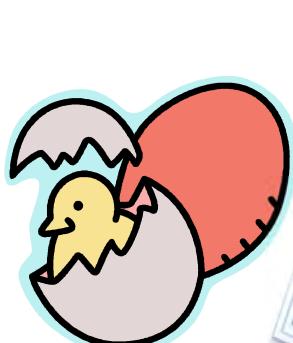
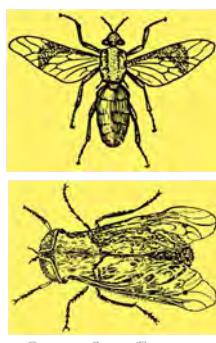
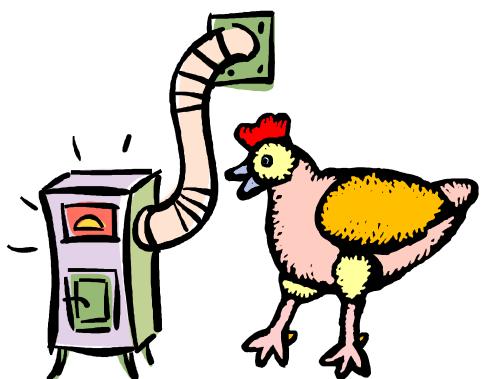
møkk
klippe
klam
klemme
klem
klegg

4

klødde
kluss
klappe
klikke
klasse
klekke

5

kliss
klatre
kledde
kamerat
eksempel
kalender

OPPGAVE 9A: LES RIM MED LANG VOKAL.
SETT PRIKK UNDER VOKALER. DEL TEKSTEN I STAVELSER.

Markus rimer: like – rike – pike – sⁱnke – svⁱke

Nikoline rimer: uker – luker – duker – bruker

Viktor rimer: røk – løk – bøk – føk – søk – krøk

Kine rimer: huk – buk – duk – bruk – luk – sluk

Kasper rimer: laken – baken – saken – naken

Åke rimer: våke – måke – bråke – tåke – kråke

Seitei Watanabe, Wikimedia Commons, public

Peder, 5.kl Ridabu skole

Pearson Scott Foresman

OPPGAVE 9B: LES RIM MED LANG VOKAL.
SETT PRIKK UNDER VOKALER. DEL TEKSTEN I STAVELSER.

Isak rimer: peke – leke – reke – breke – steke

Erik rimer: hake – rake – bake – lake – make

Kim rimer: ryke – fyke – syke – myke – stryke

Katarina rimer: øker – søker – løker – bøker

Viktoria rimer: åker – måker – bråker – ståker

Rakel rimer: koker – floker – kroker – knoker

Heath Doman, Dreamstime

**OPPGAVE 9C: LES RIM MED KORT VOKAL.
SETT PRIKK UNDER VOKALER. DEL TEKSTEN I STAVELSER.**

Mika rimer: sekk – vekk – bekk –skrekk – dekk

Karen rimer: bakke – takke – pakke – snakke

Kåre rimer: brekke – strekke – lekke – rekke

Kim rimer: hakker – snakker – krakker – vakker

Åke rimer: frakken – lakken – takken – Blakken

Ask rimer: vrikker – stikker – solsikker – klikker

Dan Ruben Nørum, 10.kl.

Anette Haug, 10.kl.

10.kl.

10.kl.

**OPPGAVE 9D: LES RIM MED KORT VOKAL.
SETT PRIKK UNDER VOKALER. DEL TEKSTEN I STAVELSER.**

Kari rimer: ikke – rikke – nikke – hikke – tikke

Ken rimer: strikker – brikker – flikker – drikker

Ask rimer: krykke – trykke – stykke – smykke

Krister rimer: rykke – lykke – dykke – tykke

Kato rimer: bikker – trikker – spikker – prikker

Annika rimer: mikse – fikse – trikse – åkerrikse

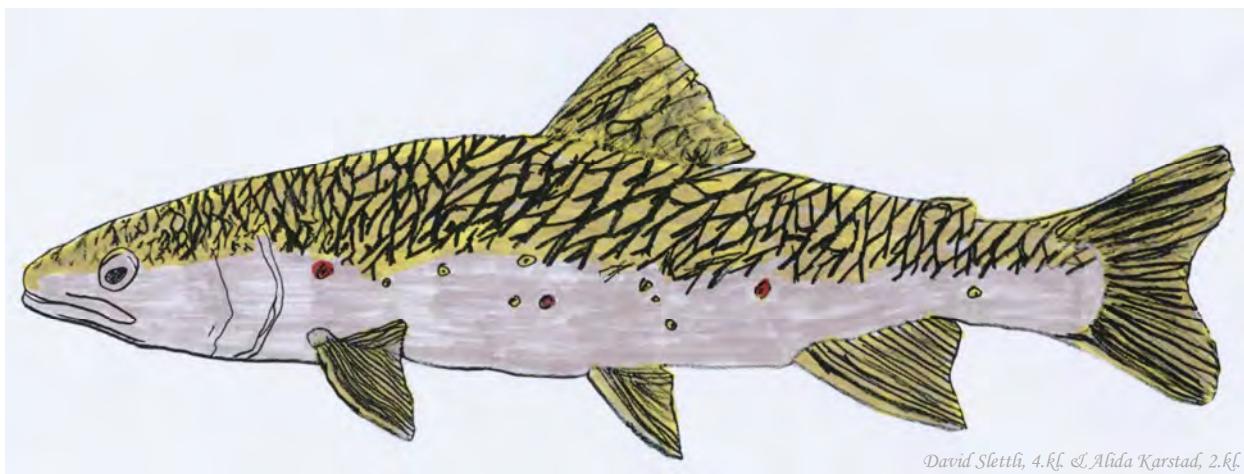
OPPGAVE 10 A: LES HISTORIEN, DEL 1.

Like ved
Ginas
hus er
det en
bekk.

Guro og
Åge liker
å fiske i
bekken.

De kunne nok ha lyst til å bruke mark på
kroken. Men Gina gir dem isteden reker til å
sette på kroken. De får oftest knøttsmå fisk.
Men noen store ørreter kan også bite på.

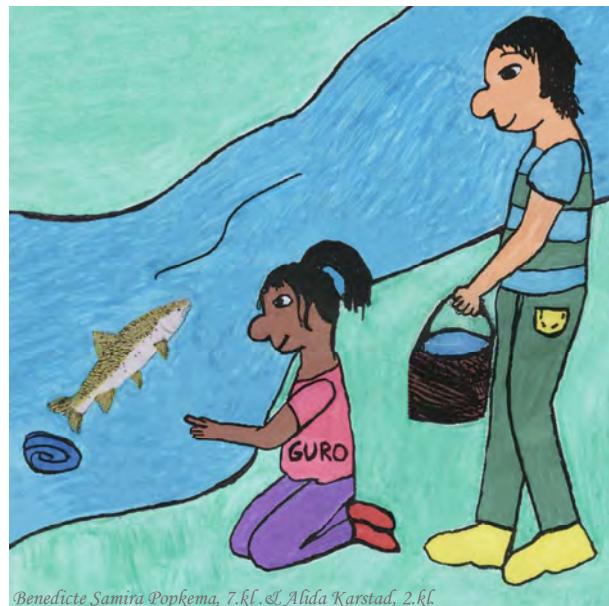

En dag klatrer og klyver de ned til en kulp
der de skal bade. Plutselig ser de en diger
ørret i kulpen.

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, FEIT O HAR Å-LYD, FEIT E HAR Æ/I-LYD.

OPPGAVE 10 B: LES HISTORIEN, DEL 2.

Åge stikker raskt
tilbake til Gina og
henter ei bøtte. Han
stikker spannet sakte
ned i kulpen til det er
under fisken. Så rykker
han til, og vips er
fisken i bøtta. Åge og
Guro hikster av latter.

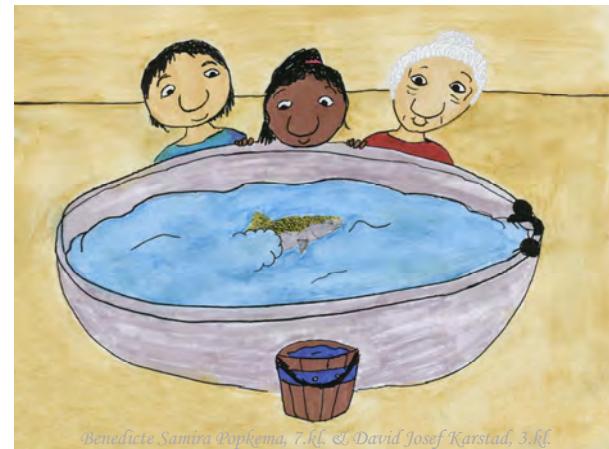
Benedicte Samira Popkema, 7.klf. & Alida Karstad, 2.klf.

Benedicte Popkema, 7.klf. & Alida Karstad, 2.klf.

De tapper vann i en
stor stamp og tømmer
fisken oppi karet.
Fisken svømmer sakte
rundt i karet i en time.
Det er kult å se på.

Så stikker de
lykkelige tilbake. Bøtta
lekker, og skoene til
Åge blir kliss, klass
våte. Men fisken får da
nok vann til å puste.

Benedicte Samira Popkema, 7.klf. & David Josef Karstad, 3.klf.

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, FEIT O HAR Å-LYD, FEIT E HAR Æ/I-LYD, INNRAMMET EI ER EI-DIFTONG.

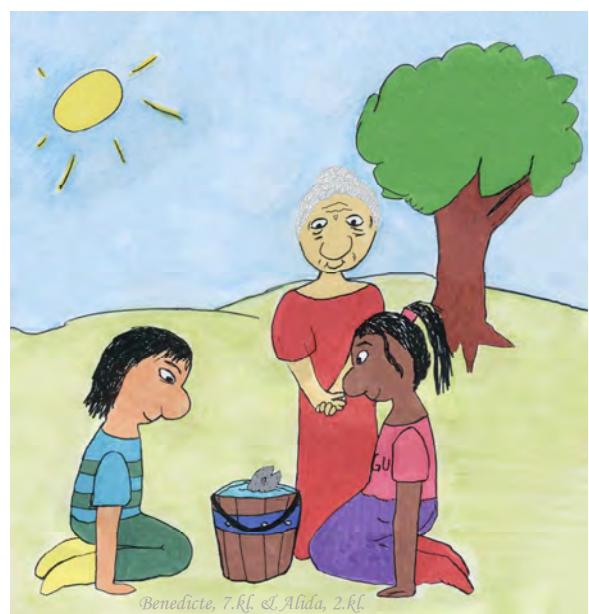
OPPGAVE 10 C: LES HISTORIEN, DEL 3.

Gina spør **om** hun skal skaffe dem en kniv, så **dø** kan kutte hodet av fisken. Hun kan koke fisken til **kvelds**.

Åge synes **dø** skal steke fiskekaker. Men fisken rekker ikke til det, sier Gina. Guro **er** blitt **glad** i fisken **og** vil heller gå tilbake til bekken med den. **Det** blir som Guro vil, **og** det **er** flaks

krem isteden. **Det** smaker faktisk **som** ekte luksusmat.

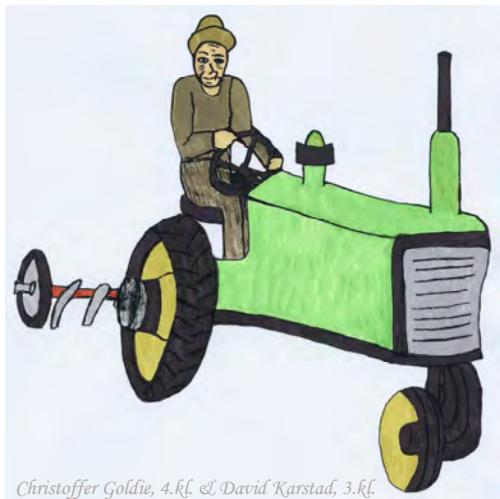
for fisken.

Gina steker lekker eggerøre **og** byr på spekemat **og** store krus med kakao **og**

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, FEIT O HAR Å-LYD, FEIT E HAR Æ/I-LYD.

OPPGAVE 10 D: LES HISTORIEN, DEL 4.

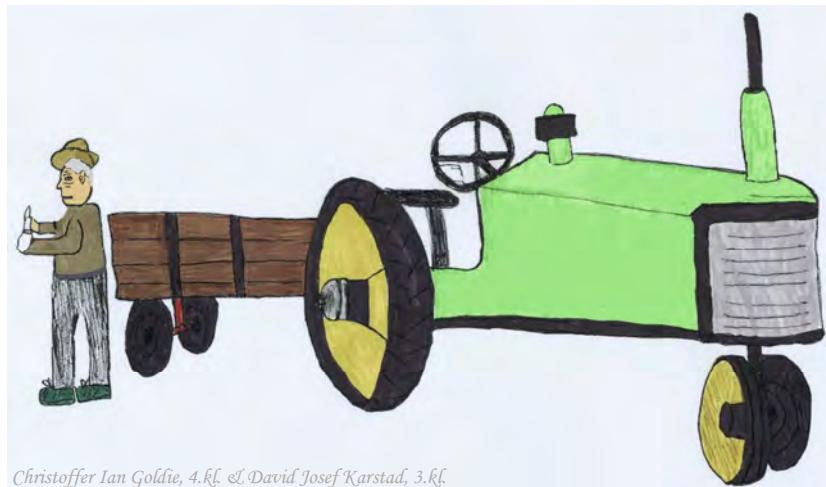
Christoffer Goldie, 4.klf. & David Karstad, 3.klf.

På nabogården bor Kåre.
Kåre **er** en gammel
gårdbruker **og** driver med
krøtter. Krøtter **er** kuer,
okser, kviger **og** kalver –
alt **som** kommer fra kua.

Kåre **er** snekker i tillegg. Kona hans **er død**,
og sønnen hans bor i Kristiansand.

Det **er** Kåre **som** dyrker åkeren til Gina **og**
frakter mat til
husdyra
hennes med
traktoren sin.

Kåre var
kamerat med

Christoffer Ian Goldie, 4.klf. & David Josef Karstad, 3.klf.

mannen til Gina da de vokste opp.

Åge **og** Guro **er med** når Kåre skal melke
kuene **og** mate oksen, kvigene **og** kalvene.
Guro **og** Åge får prøve å melke kuene. De
klarer å få noen stråler ut av spenene. Men det
krever kraftigere muskler **hvis** melka skal
plaske **og** skvulpe i bøtta.

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, FEIT O HAR Å-LYD, FEIT E HAR Æ/I-LYD.

OPPGAVE 10 E: LES HISTORIEN, DEL 5.

Knokene blir hvite av å melke. Men faktum **er** at **de** ikke klarer å lære **seg** trikset. De føler **seg** faktisk klønete. Guro **og** Åge tilbyr **seg** isteden å rake kumøkk **og** rense båsene til krøtter. Kuene vifter vekk klegg **og** andre insekter **med** **de** duskete halene sine. Guro synes **det** **er** skummelt **og** ekkelt å være i båsene. Men etter **ei** uke **er** hun vant til **det** **og**

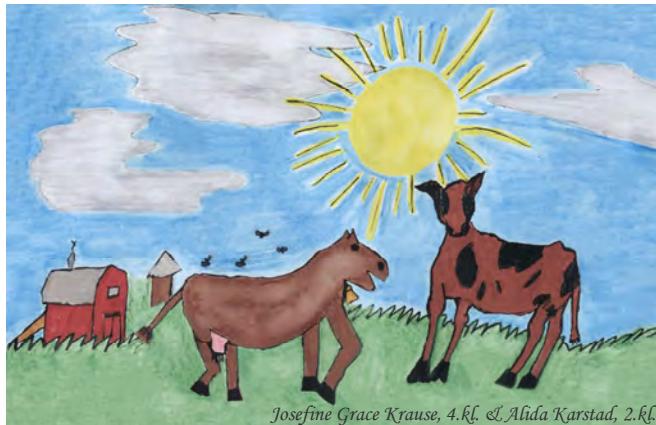

Josefine Grace Krause, 4.kl. & Alida Karstad, 2.kl.

trekker **seg** ikke tilbake. Hun dytter bare på baken til kuene **og** får dem vekk fra mørkka **de** tråkker i. Hun kan kommandere kuene **og** **er** faktisk ganske kry av **det**.

OPPGAVE 10 F: LES HISTORIEN, DEL 6.

Kuene **og** kvigene får rikelig med gress i

Josefine Grace Krause, 4.kl. & Alida Karstad, 2.kl.

hamnehagen. Men
Åge **og** Guro
kommer med melk til
kalvene **og**
grønnsaker til oksen.

De klapper **og** steller Blakken **og** koser med de myke, lekne kattene **også**. Kattene får melk i skåla, men de lusker **også** rundt **og** skaffer seg musesteik. Musene kan knapt være trygge et sekund. Det er ikke noen spørk å være mus.

Kattene klattrer **og** klyver **og** sniker seg rundt i krokene. Så bykser de fram, kaster seg over

stakkar-
ene **og**
klorer
med
skarpe
klør.
Musene
 klarer

Josefine Grace Krause, 4.kl. & Heather Karstad

ikke å stikke seg vekk.

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, FEIT O HAR Å-LYD, FEIT E HAR Æ/I-LYD, INNRAMMET EG/EI ER EI-DIFTONG.

OPPGAVE 10 G: LES HISTORIEN, DEL 7.

Maia Emilie Morn Greiner, 5.klf. & Ana Marques Diniz, 3.klf.

Kåre snekrer møbler på låven **om kveldene**. Han får en ekstra inntekt av det i tillegg til trygden.

Åge **og** Guro liker å se på at han trakterer hammer **og** spiker, skrutrekker **og** skruer, øks **og** sag.

Peter Popkema, 4.klf. & Heather Karstad

Kåre lager kommoder, krakker, klesskap, lysestaker **og** kule knaggrekker.

Kåre kan masse dikt utenat. Han deklamerer dikt mens han har besøk av vennene sine. Det **er** tullete tekster **om** skrivemåten **for ord**. På neste side er et dikt han deklamerer mens han spikker knagger. Det **synes** han kan passe perfekt. Diktet **kalles** KN-vise.

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, FEIT O HAR Å-LYD, FEIT E HAR Æ/I-LYD.

OPPGAVE 10 H: LES HISTORIEN, DEL 8.

KN-vise

Melodi: Bæ, bæ, lille lam eller Æ-lyd-vers

Hesten knegger **og** kneiser på en knaus.

Hunden knurrer mens Knøttet møter Klaus.

Knut, han knekker sopp **og** kniper av en knapp
mens Knuppen knipser **og** kniser uten stopp.

Bålet knitrer, **og** kneika er så bratt.

Knus en knekket knapp! Lek på knaus **og** knatt!

Knoker blir til saus. **Og** Hekne er så taus.

Men knytt et knippe! La Knoll **og** Tott få saus!

Knytt en knute, **og** knabb en knekket knapp!

Knel **og** knytt din sko! Spikk en knagg **og** klapp!

Kniven får en knekk. **Og** knaggen får en sprekk.

Huff, knaggen knuser, **og** kneet ditt blir vekk!

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, FEIT O HAR Å-LYD, FEIT E HAR Æ/I-LYD, INNRAMMET EI/AU ER DIFTONG.

OPPGAVE 11A: DEL OPP I ORD MED LODDRETTE LINJER.

Katarina|rimer|økersøkerløkerbøker
Karenrimeråkermåkerbråkerståker
Kinerimerhukbukdukbruksluk
Kasperrimerlakenbakensakennaken
Åkerimermåkevåkebråketåkekråke
Markusrimerlikepikesnikesvikerike

Helga Irene Karstad, 11 år

OPPGAVE 11B: DEL OPP I ORD MED LODDRETTE LINJER.

Nikoline|rimer|ukerlukerdukerbruker
Viktorrimerrøkløkbøkføksøkkkrøk
Erikrimerhakebakelakerakemake
Kimrimersykerykefykemykestryke
Rakelrimerkokerkrokerflokerknoker
Isakrimerrekepekelekebrekestekte

Dejan Savic, Dreamstime.com

Nathalie Viguurs

STEMT–USTEMT-PAR-G-OG-K-VERS: SANG NR. 27

MELODI: MIKKEL REV

Tekst: Toril Karstad, komp og opptak: Øyvind Åge Berg,
vokal: Isabell Kristine Østbu 6. kl., illustrasjon: Lydia Madeleine Popkema 8. kl.

Gry **er** kry.
Kull har gull.
Gampen tapte
kampen.
Gunn har kun
grus i krus.
Kul **og** gul **er**
svampen.

KUN = BARE, GRUS = SMÅSTEIN

OPPGAVE 11C: SETT RING MED MAKEN FARGE FOR HVERT PAR MED G OG K.

OPPGAVE 11D: FORKLAR FOR NOEN HVORDAN G-LYD OG K-LYD ER ULIKE.

OPPGAVE 11E: LES FLERE PARORD MED G OG K.

SAG
GRAN
GÅTE
HAKE
LAGE
MAKEN
SAGEN
RAKE
GÅR
KAKK
LEGG
GASSE
RAGG

SAK
KRAN
KÅTE
HAGE
LAKE
MAGEN
SAKEN
RAGE
KÅR
GAKK
LEKK
KASSE
RAKK

KUTTER
LEGGE
DUKKE
RYGGE
TAKK
TYGGE
TIKKE
LEGG
RIKKE
HEGG
KASSER
STYGGE
KLECKER

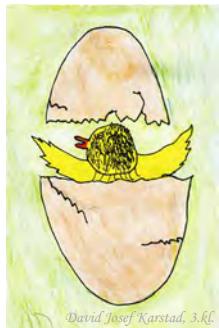
GUTTER
LEKKE
DUGGE
RYKKE
TAGG
TYKKE
TIGGE
LEKK
RIGGE
HEKK
GASSER
STYKKE
KLEKKER

RAGG = STRIDT HÅR

RAKK = GREIDE Å REKKE, FIKK TID

KLECKER = INSEKTER

KLEKKER = KOMME UT AV EGG

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, FEIT O HAR Å-LYD, FEIT E HAR Æ/I-LYD.

OPPGAVE 12: SETT STREK FRA ORD TIL BILDE.

kø

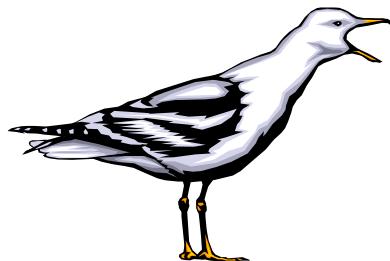
måke

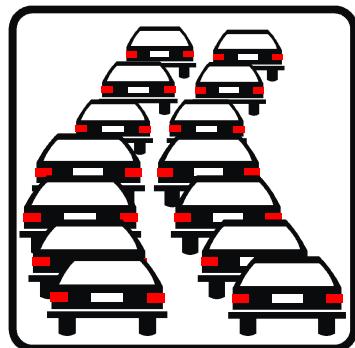
kamel

krabbe

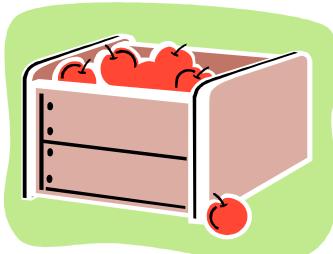
ku

smokk

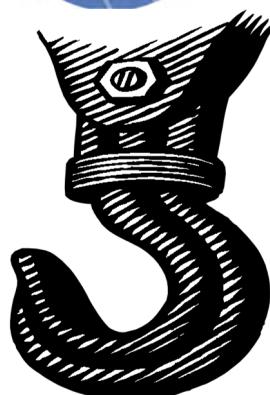
krok

melk

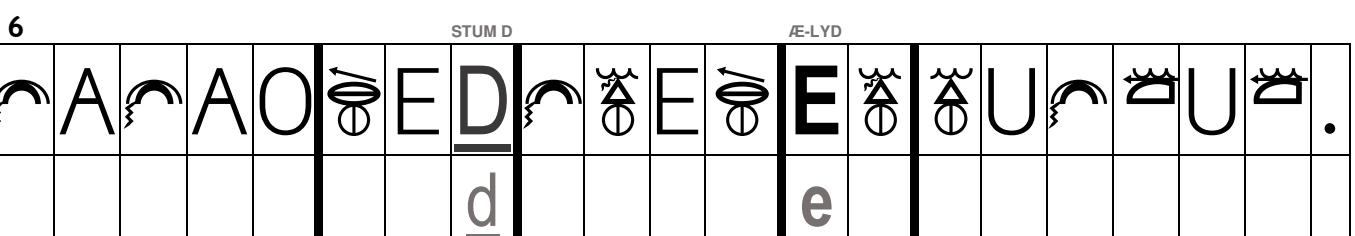
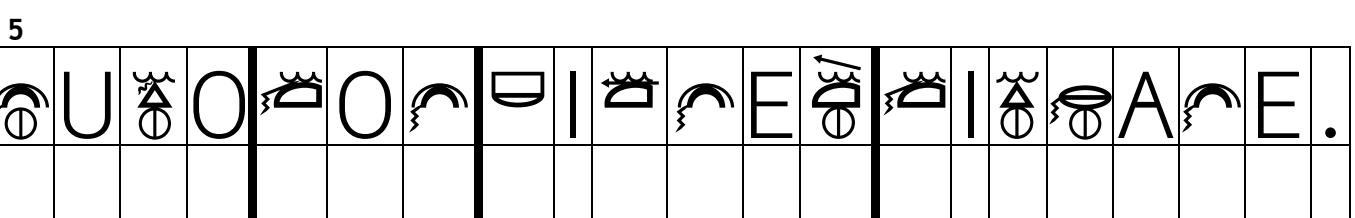
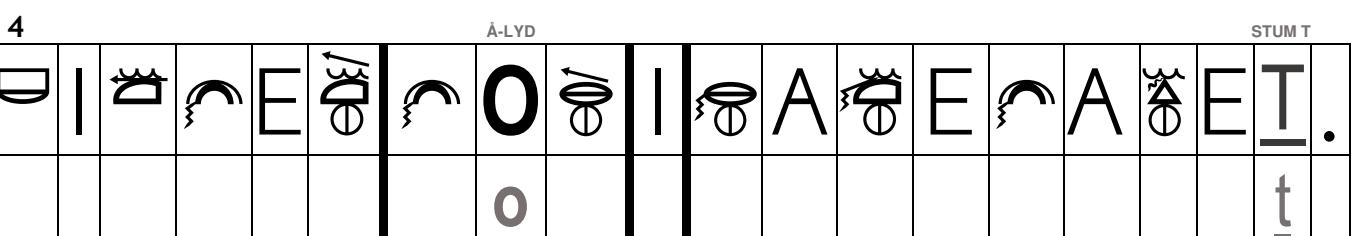
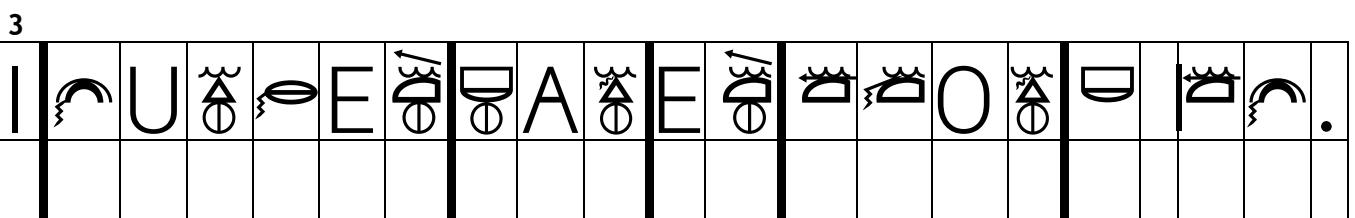
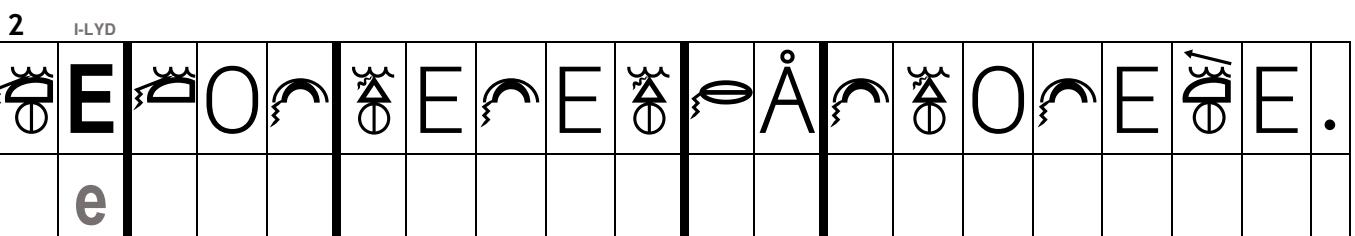
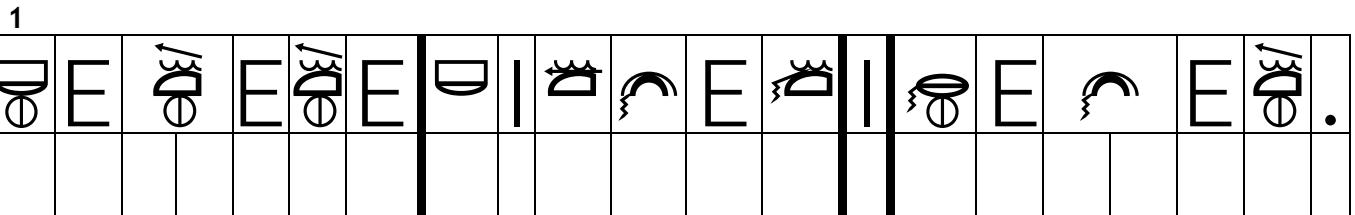
kasse

kåpe

OPPGAVE 13: LØS REBUSEN. BYTT UT TALESYMBOLER OG STORE BOKSTAVER MED SMÅ BOKSTAVER. LES SETNINGEN.

NB: DER DET ER TO RUTER UNDER TALESYMBOLET, SKAL DET VÆRE DOBBEL KONSONANT. ALLE SETNINGER OG NAVN SKAL STARTE MED STOR BOKSTAV! SETT RIKTIG TEGN TIL SLUTT.

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, FEIT O HAR Å-LYD, FEIT E HAR Æ/I-LYD.

OPPGAVE 14A: SKRIV VANLIGE K-ORD I STAVSKRIFT.

kan

kan

skal

skal

ønsker

ønsker

kunne

kunne

skulle

skulle

seks

seks

OPPGAVE 14B: SKRIV VANLIGE K-ORD I STAVSKRIFT.

kom

kom

komme

komme

nok

nok

rekke

rekke

ikke

ikke

tilbake

tilbake

OPPGAVE 15: LES OPPGAVE 10, OG STREK UNDER NØKKELORD:

15A: FINN IGJEN NØKKELORDENE I TEKST 10A, OG STREK UNDER DEM.

bekk	fiske	reker	knøttsmå
store	klatrer	ku	ørret

15B: FINN IGJEN NØKKELORDENE I TEKST 10B, OG STREK UNDER DEM.

Åge	bøtte	under	fisken
i bøtta	tilbake	karet	time

15C: FINN IGJEN NØKKELORDENE I TEKST 10C, OG STREK UNDER DEM.

kniv	koke	fiskekaker	glad i
tilbake	flaks	spekemat	Kakao

15D: FINN IGJEN NØKKELORDENE I TEKST 10D, OG STREK UNDER DEM.

nabogården	Kåre	krøtter	snekker
frakter	traktoren	prøve	melke

15E: FINN IGJEN NØKKELORDENE I TEKST 10E, OG STREK UNDER DEM.

klønete	rake	kumøkk	vifter
halene	skummelt	uke	kommandere

15F: FINN IGJEN NØKKELORDENE I TEKST 10F, OG STREK UNDER DEM.

melk	kalvene	grønnsaker	oksen
Kattene	musest e ik	ikke	spøk

15G: FINN IGJEN NØKKELORDENE I TEKST 10G, OG STREK UNDER DEM.

møbler	låven	kommoder	krakker
lysestaker	dikt	deklamerer	KN-vise

OPPGAVE16: SE PÅ NØKKELORDENE, OG FORTELL HISTORIEN.

LES ORDENE OVENFOR FRA VENSTRE MOT HØYRE, ELLER SE PÅ NØKKELORDENE I TEKSTEN 10A-G. SI HELE HISTORIEN TIL EN VOKSEN, EN VENN, ELLER DEG SELV. HUSKET DU MASSE?

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, FEIT O HAR Å-LYD, INNRAMMET EG/EI/ØY ER DIFTONG.

OPPGAVE 16: STAVELSESDeling

SETT PRIKK UNDER VOKALENE: A, E, I, O, U, Y, Æ, Ø, Å.
TEGN EN BUE FOR HVER STAVELSE.

Kan du knytte en knute?

Kan du klappe en katt?

Kanskje klinker du kuler

eller klatrer i kratt?

INNRAMMET SKJ ER ſ-LYD, FEIT N FORAN K HAR ŋ-LYD,
FEIT N FORAN SKJ HAR ɳ-LYD (TUNGA LENGER BAK ENN PÅ N-LYD).

**OPPGAVE 17: KLIPP UT EN SETNING, DEL OPP I ORD OG PUSLE.
KLIPP I BOKSTAVER OG PUSLE SAMMEN. LES DET DU HAR SKREVET.**

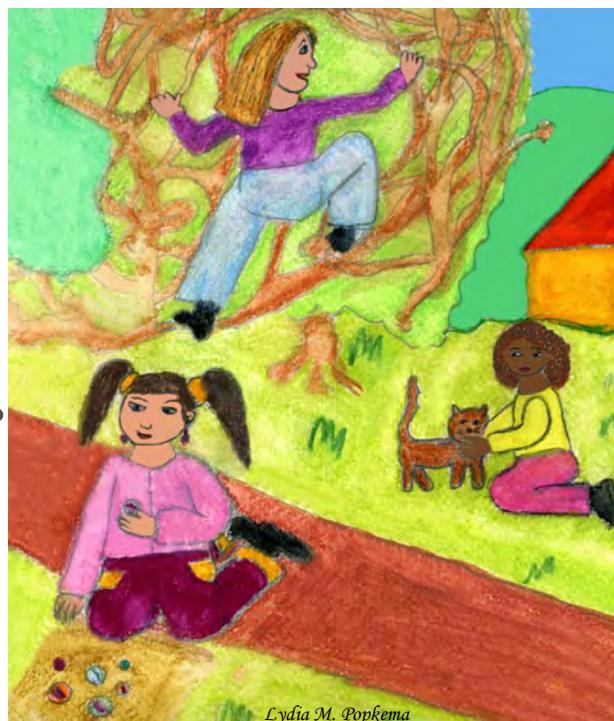
Kan du knytte
en knute?

Kan du
klappe en katt?

Kanskje

klinker
du kuler

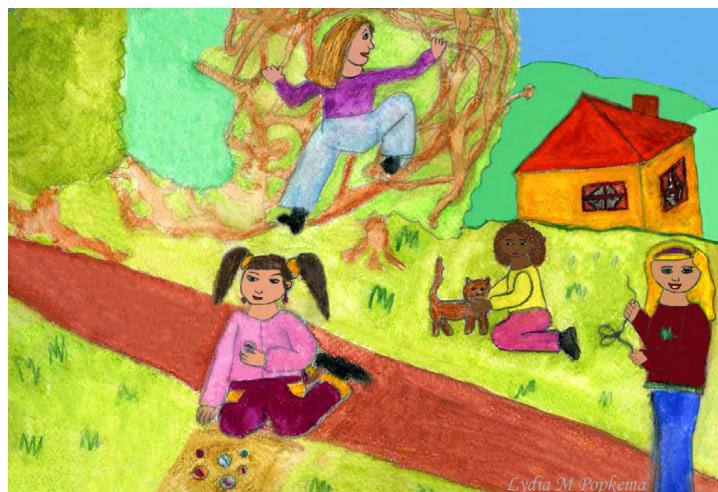
eller

klatrer i kratt?

FEIT N FORAN K HAR η-LYD, FEIT N FORAN SKJ HAR η-LYD (TUNGA Lenger Bak enn på N-LYD), INNRAMMET SKJ ER ſ-LYD.

EKSTRAOPPGAVE 1: DEL OPP ORDENE I SANGEN MED LINJER.

KAN|DU|KNYTTEENKNUTE?
KANDUKLAPPEENKATT?
KANSKJEKLINKERDUKULER
ELLERKLATRERIKRATT?

EKSTRAOPPGAVE 2: DEL OPP ORDENE I SANGEN MED LINJER.

<GRY|ER|KRY.
KULLHARGULL.
GAMPENTAPTEKAMPEN.
GUNNHARKUNGRUSIKRUS.
KULOGGULERSVAMPEN.

Lydia Madeleine Popkema

FEIT N FORAN K HAR ñ-LYD, FEIT N FORAN SKJ HAR ñ-LYD (TUNGA LENGER BAK ENN PÅ N-LYD),
INNRAMMET SKJ ER ð-LYD. STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, FEIT O HAR Å-LYD, FEIT E HAR Æ-LYD.

EKSTRAOPPGAVE 3A: LES ORD OG LEGG KORT. ALLE ORD HAR LANG VOKAL.

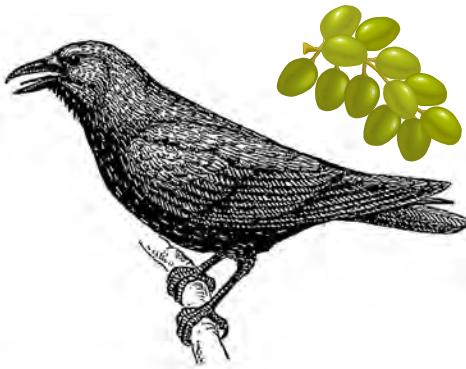
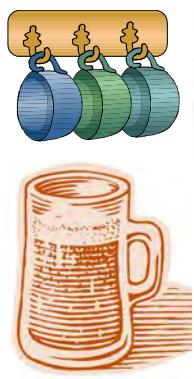
1
besøk
steke
stake
krok
krig

2
krav
krem
kry
krøp
krus

3
krise
krage
krype
kreve
kråke

4
kle
klo
klær
klage
klase

5
klype
kløp
strek
stryke
strøk

EKSTRAOPPGAVE 3B: LES ORD OG LEGG KORT. ALLE ORD HAR KORT VOKAL.

1
okse
bykse
fikse
sekse
laks

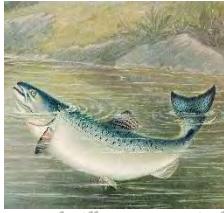
2
luksus
øks
teksten
aks
saks

3
fiske
eske
vaske
veske
raske

4
rusk
huske
søsken
muskel
maske

5
dusk
fisk
aske
busk
rask

Birre Lirre Laks
spiste et lite øks.
Og gamle mekker Max
mekker på en saks.

Samuel Kilbourne, Rawpixel.com

Dikt med bilde: Øyvind Johannes Karstad, 2.kl, saks: Anne-Sofie K. Sæthren, 4.kl. Farge: H. Karstad

EKSTRAOPPGAVE 3C: LES ORD OG LEGG KORT. ALLE ORD HAR KORT VOKAL.

1

stikke
stakk
stykke
drikke
drakk

2

krøller
krabbe
kratt
krefter
kritt

3

knekke
knakk
knytte
knagg
knegge

4

knurre
knapp
brekke
brikke
vrinske

5

trekke
trakk
tråkke
trikk
trykke

Lureord: Når ord med g endres, kan g-en bli symbol for k-lyden:

trygg – trygt

å lege – legt

stygg – stygt

krig – krigslek

legge – lagt

si(ge) – sagt

FEIT G HAR K-LYD

EKSTRAOPPGAVE 3D: LES ORD OG LEGG KORT. ALLE ORD HAR KORT VOKAL.

1
virke
tørke
sirkel
dyrke

2
mørk
mark
park
spark

3
bakte
dikte
lekte
sakte

4
lykt
vekt
makt
sikte

5
brukt
stekt
smakt
trakt

David Josef Karstad, 3.klf.

Henry Alken Rawpixel.com

EKSTRAOPPGAVE 3E: LES ORD OG LEGG KORT. ALLE ORD HAR KORT VOKAL.

1
yrke
pirke
purke
parkere

2
ark
bark
ekte
aktiv

3
faktisk
faktum
fakta
kaktus

4
takt
vakt
flykte
flukt

5
frykt
frukt
frekt
drakt

FAKTUM = VIRKELIGHETEN/SANNHETEN, FAKTA = FLERE TING SOM ER VIRKELIGE. EKS:
FAKTUM ER AT HAN EGENTLIG ER SNILL. DET ER VANSKELIG Å AKSEPTERE ALLE FAKTA.

**EKSTRAOPPGAVE 4A: LES RIM MED KORT VOKAL.
SETT PRIKK UNDER VOKALER. DEL TEKSTEN I STAVELSER.**

Viktoria rimer: bekken – sekken – hekken

Loke rimer: snekke – smekke – klekke – knekke

Kristian rimer: kam – klam – kram – skam

Kitty rimer: krakken – anorakken – kloakken

Birk rimer: krabat – kamerat – plakat – kvadrat

Kent rimer: klemte – kremte – skremte – stemte

Håkon rimer: køller – krøller – følger – bøller

**EKSTRAOPPGAVE 4B: LES RIM MED KORT VOKAL.
SETT PRIKK UNDER VOKALER. DEL TEKSTEN I STAVELSER.**

Aksel rimer: lakk – rakk – takk – frakk – strakk

Kim rimer: knekker – lekker – brekker – rekker

Vibeke rimer: sakte – bakte – rakte – frakte

Eli rimer: pakk – krakk – knakk – stakk – trakk

Liv rimer: fekte – hekte – nekte – lekte – stekte

Kevin rimer: bakt – vakt – trakt – sagt – lagt

Eskil rimer: lykt – frykt – flykt – stygt – trygt

FEIT G HAR K-LYD

EKSTRAOPPGAVE 5: LES HISTORIEN, DEL 9.

Morgan Østgård, 5.klf. & Heather Karstad

Gina **og** Kåre drikker kaffe sammen flere **kvelder** i uka.

De spørker **og** koser **seg**.

Gina tenner **ild**, så **det** spraker i kaminen. **Under**

disse kaffebesøkene får Åge **og** Guro høre **om** gamle dager. Gina **vokste opp** i nabobygda.

Foreldrene til Gina og Kåre var i samme

lesesirkel.

Alle **de** **voksne** skaffet **ei** bok **hver**. Så lånte **de** **hverandres** bøker **og** snakket **om** dem på

Ragnhild Haakenstad, 5.klf. & Alida Karstad, 2.klf.

møtene. **De** brukte å drikke kaffe **og** diskutere siste nytt **også**. **Under** krigen drakk **de** uekte kaffe, kokt på brent bygg. Ekte kaffe fikk **de** ikke tak i.

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, FEIT O HAR Å-LYD, FEIT E HAR Æ/I-LYD, INNRAMMET EI/EG HAR EI-LYD.

EKSTRAOPPGAVE 6: LES HISTORIEN, DEL 10.

På møtene snakket de om nyhetene fra den britiske radiokanalen. Den tyske føreren, Hitler, hadde forbudt folk å **eie** radio under krigen. Men far til Gina skrudde knagger under setet på utedoen. Der stakk

han vekk radioen.

Det var risikabelt. «Han kunne kommet til å smake kuler **og** krutt!» sier Kåre. Det betyr at han kunne blitt skutt. Men heldigvis ble radioen aldri oppdaget.

Under krigen var det ganske vanskelig å skaffe matvarer. Sukker **og** kaffe var det ekstra lite av siden varene kom fra utlandet. Syltetøyet hadde virkelig en sur **og** litt ekkel smak, husker Kåre.

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, FEIT O HAR Å-LYD, FEIT E HAR Æ/I-LYD, INNRAMMET EI/ØY ER DIFTONG.

EKSTRAOPPGAVE 7: LES HISTORIEN, DEL 11.

Familien til Kåre drev gård. De kunne klare seg bra på den maten de dyrket, selv om det var seks søsken. Også andre på landet fikk ha en gris og noen høner. De dyrket grønnsaker og bær i hagen i tillegg. Sånn var det hos Gina, som var datter til rektor på skolen.

Men selv far og Gina måtte på en gård og luke ugress i skoleferien. Det

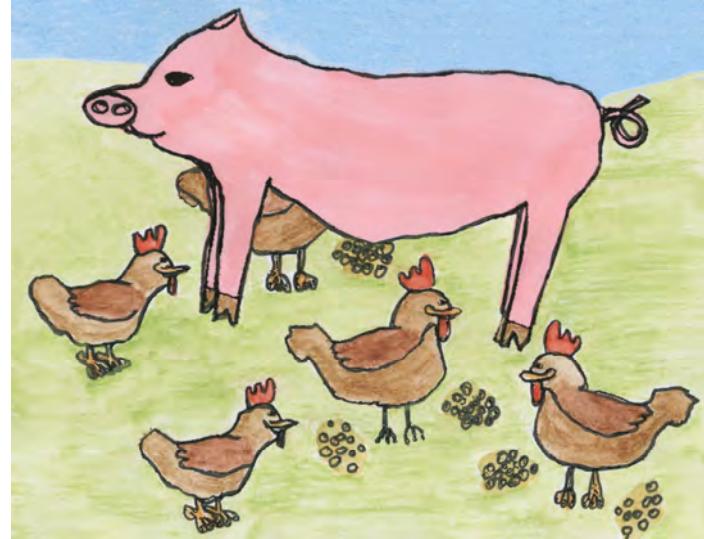
var sånn Gina traff mannen sin, som var sønnen til gårdbrukeren. I stedenfor kontanter fikk de en sekk bygg eller et spann melk som lønn.

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, FEIT O HAR Å-LYD, FEIT E HAR Æ/I-LYD, INNRAMMET EG ER EI-DIFTONG.

EKSTRAOPPGAVE 8: LES HISTORIEN, DEL 12.

Ginas familie
hadde en gris **og**
fem høner siden de
var fem
mennesker. Mer
var det ikke lov å
ha. De fikk tak i en
smågris **og** fødde den opp.

Ragnhild Haakenstad, 4.kl. & Alida + Heather Karstad

Så slaktet de den før jul **og** saltet flesket.

Ragnhild Haakenstad, 5.kl.
Monster og farge; Mirel Karstad, 1.kl.

Mora til Gina brunet litt flesk **og** stekte potetene
i fleskefettet. Sånn fikk potetene fleskesmak.
Men det var potetene de ble mette av.

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, FEIT O HAR Å-LYD, FEIT E HAR Æ/I-LYD, INNRAMMET EI/EG ER EI-DIFTONG.

EKSTRAOPPGAVE 9: LES HISTORIEN, DEL 13.

Bøndene dyrket ikke hwete. Og bygg og rug

hevet seg
lite. Derfor
knadde de
deig av
byggmel
og kokt
potet. Så
bakte de
lomper

istedenfor brød, sier Gina.

Gina sier at de aldri sultet. Menneskene i byene hadde det mye vanskeligere. Det var knapt med mat. Kundene stod i kø i timevis for å skaffe litt mat og drikke fra butikken.

David J Karstad, 4.kl.

Morgan Østgård, 5.kl.

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, FEIT O HAR Å-LYD, FEIT E HAR Æ/I-LYD, INNRAMMET EI/EG/EIG ER EI-DIFTONG.

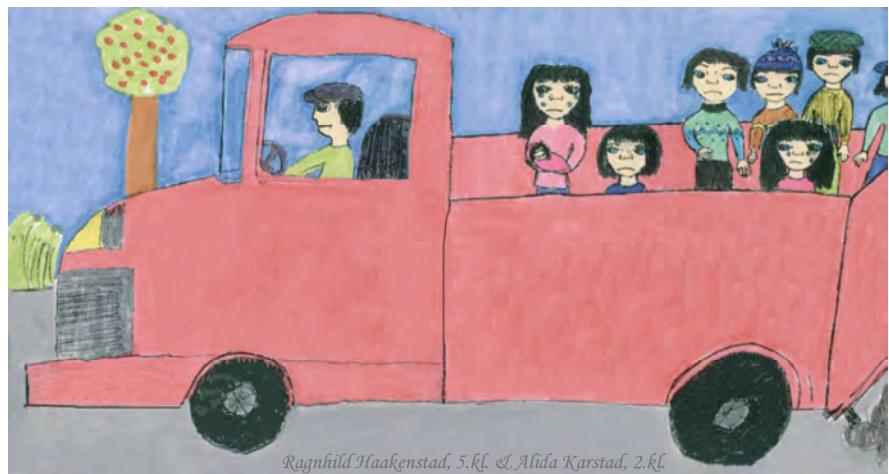
EKSTRAOPPGAVE 10: LES HISTORIEN, DEL 14.

I Oslo fantes det skolehager. Der dyrket elevene grønnsaker som de fikk med seg om høsten. En del familier bodde i hagekoloni om sommeren. Det var et område i byen med masse små hytter. Der dyrket folk grønnsaker og frukt.

Melissa Adèle Popkema, 6.kl.
& David Josef Karstad, 3.kl.

Da krigen kom, måtte folk evakueres fra byene. Det betyr at de måtte flykte ut på landet, der det var tryggere. Kåres søster, Karin, arbeidet hos en familie i Oslo da krigen kom. Familien

Ragnhild Haakenstad, 5.kl. & Alida Karstad, 2.kl.

måtte evakueres til Hakadal. Der bodde det en gutt som het Kristian. Ham ble Karin forelsket i, og de ble mann og kone.

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, FEIT O HAR Å-LYD, FEIT E HAR Æ/I-LYD, INNRAMMET EI/EG ER EI-DIFTONG.

EKSTRAOPPGAVE 11: LES HISTORIEN, DEL 15.

Benedicte S Popkema, 7.klf. & David J Karstad, 3.klf.

Kristian arbeidet som snekker på en fabrikk. Så skaffet de seg et småbruk, der de drev med kuer og høns i tillegg. Kåre skulle ønske de ikke hadde anskaffet småbruket. Alt strevet tok nesten knekken på stakkaren. Det var en skam.

Kristian arbeidet som snekker på en fabrikk. Så skaffet de seg et småbruk, der de drev med kuer og høns i tillegg. Kåre skulle ønske de ikke hadde anskaffet småbruket. Alt strevet tok nesten knekken på stakkaren. Det var en skam.

Benedicte Samira Popkema, 7.klf. & David Josef Karstad, 3.klf.

Kristian måtte melke og mate kuene før han drog på fabrikken og når han kom tilbake. Så dyrket han gress og grønnsaker i

de bratte bakkene.

Hesten kunne nesten ikke komme fram med lasset, så bratt var det.

Benedicte Samira Popkema, 7.klf. & Alida Karstad, 2.klf.

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, FEIT O HAR Å-LYD, FEIT E HAR Æ/I-LYD, INNRAMMET EI/EG ER EI-DIFTONG.

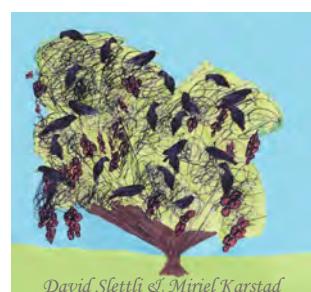
EKSTRAOPPGAVE 12: LES HISTORIEN, DEL 16.

Det mørkner tidligere
på kvelden nå.
Aksene står gule på
åkeren, **og** buskene er
fulle av modne bær.
Ulike vekster i krattet
er visnet.

Stærene samler
seg i
flokker for å
trekke mot sør.

En stæreflokk kommer
flaksende **og** kaster seg **over** ripsbuskene til
Gina. De lager bråk **og** spetakkel, **og** noen

kvister knekker. Gina
kommer ut med to
gryteløkk **og** klasker
dem sammen. Da
skvetter stærne
og flykter til alle
kanter.

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, FEIT O HAR Å-LYD, FEIT E HAR Æ/I-LYD, INNRAMMET EG ER EI-DIFTONG.

EKSTRAOPPGAVE 13: LES HISTORIEN, DEL 17.

En dag
kaster Gina
et blikk på
kalenderen
og sier:
«Beklager,
men nå **er**
det straks
skole **og**

lekser **for** de koselige kameratene mine. Dere
kommer til å bli saknet. Gina liker **nok** ganske
godt å ha selskap. Gamle Gina liker ikke å
være alene med strikkepinner **og** sysaker.»

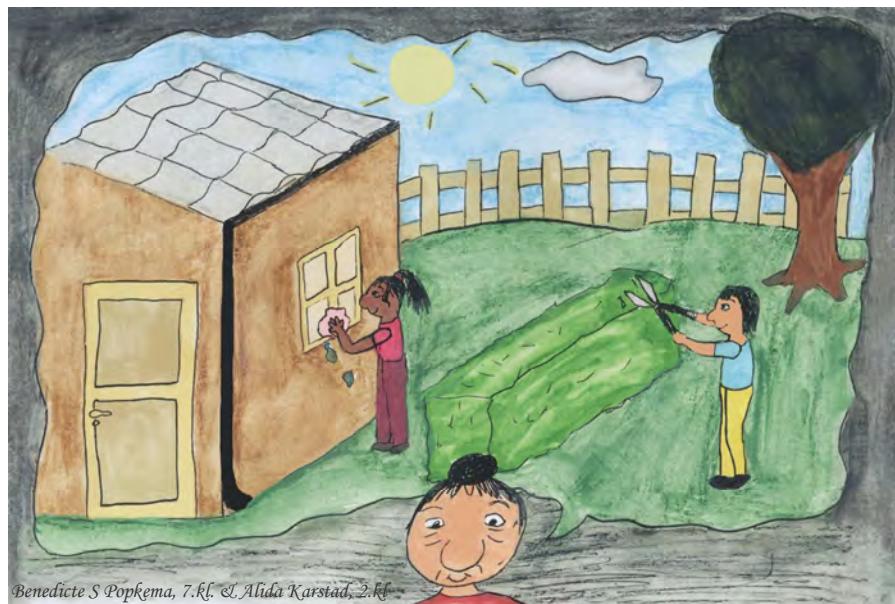

Åge svarer at
hun ikke skal
frykte. Gina
kan være
sikker på at
de kommer
tilbake i
høstferien.

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, FEIT O HAR Å-LYD, FEIT E HAR Æ/I-LYD, INNRAMMET EG ER EI-DIFTONG.

EKSTRAOPPGAVE 14: LES HISTORIEN, DEL 18.

Den gamle kona svarer at **de** **nok** kan ta sikte på nytt besøk i **oktober**. Kan hende Åge **og**

Guro kan
klippe
hekken **og**
vaske
karmene i
kåken
hennes da?
«Det skal vi

fikse!» nikker Åge **og** viser de spreke musklene sine.

Gina sier **det** er bra at **de** ikke **er** kresne **og** pirkete. **De** spiser alt uten å klage, enten **det** er laks, reker eller kalvefrikassé.

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, FEIT O HAR Å-LYD, FEIT E HAR Æ/I-LYD.

EKSTRAOPPGAVE 15: LES HISTORIEN, DEL 19.

Så er dagen for avreisen kommet. Åge og Guro har besøkt Kåre og sagt «ha det» til ham og krøttera. Ginas husdyr har fått både kos og klapp og klem.

Miriel Karstad, 1.klf

Nå kommer Åges far, Kato, og parkerer bilen. Gina serverer frokost til alle. Kato har med et fint smykke til Gina som takk for godt stell. Gina er veldig

takknemlig og fester smykket på kragen sin.

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, FEIT G HAR K-LYD,
FEIT O HAR Å-LYD, FEIT E HAR Æ/I-LYD, INNRAMMET EI ER EI-DIFTONG.

EKSTRAOPPGAVE 16: LES HISTORIEN, DEL 20.

Gina ønsker Åge og Guro lykke til med

skoleåret og
klemmer dem.
Så vifter hun
med tørkleet
mens bilen durer
vekk fra gården.
Hun tørker vekk

en tåre, men det ser ikke de som er i bilen.

Gina gleder seg allerede til skoleferien i

oktober. Det er
en lykke at hun
har så gode
venner som vil
holde henne
med selskap i
den gamle kåken
hennes. «Takk,
å, takk!» sier

Gina for seg selv. Så klapper hun katten som
krøker seg sammen i kurven ved kaminen.

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, FEIT O HAR Å-LYD, FEIT E HAR Æ/I-LYD, INNRAMMET EG ER EI-DIFTONG.

Frode Inge Helland, CC BY 2.5, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=1173788>

EKSTRAOPPG. 17: LES EKSTRATEKSTEN, MARKER NØKKELORD:

FINN IGJEN NØKKELORDENE I EKSTRAOPPG. 5, OG STREK UNDER DEM.

kaffe	kaminen	gamle	dager
Gina	Foreldrene	lesesirkel	bøker
diskutere	krigen	uekte	kaffe

FINN IGJEN NØKKELORDENE I EKSTRAOPPG. 6, OG STREK UNDER DEM.

nyhetene	radiokanalen	Hitler	radio
utedoen	skutt	Sukker	kaffe

FINN IGJEN NØKKELORDENE I EKSTRAOPPG. 7, OG STREK UNDER DEM.

klare seg	dyrket	gris	høner
Gina	rektor	skoleferien	lønn

FINN IGJEN NØKKELORDENE I EKSTRAOPPG. 8, OG STREK UNDER DEM.

smågris	slaktet	potetene	fleskefettet
---------	---------	----------	--------------

FINN IGJEN NØKKELORDENE I EKSTRAOPPG. 9, OG STREK UNDER DEM.

byggmel	kokt	potet	lomper
byene	vanskeligere	kø	timevis

FINN IGJEN NØKKELORDENE I EKSTRAOPPG. 10, OG STREK UNDER DEM.

skolehager	hagekoloni	hytter	dyrket
evakueres	flykte	Kåres	søster
Hakadal	Kristian	forelsket	kone

OPPGAVEN FORTSETTER PÅ NESTE SIDE

FEIT S KAN HA J-LYD, STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, FEIT O HAR Å-LYD, INNRAMMET EG/EI ER EI-DIFTONG.

FINN IGJEN NØKKELORDENE I EKSTRAOPPG. 11, OG STREK UNDER DEM.

snekker	småbruk	tok	knekken
melke	kuene	dyrket	bratt

FINN IGJEN NØKKELORDENE I EKSTRAOPPG. 12, OG STREK UNDER DEM.

mørkner	åkeren	modne	visnet
stæreflokk	ripsbuskene	gryteløkk	skvettet

Benedicte Samira Popkema, 7.kl. & Heather Karstad

Benedicte Samira Popkema, 7.kl. & Alida Karstad, 2.kl.

FINN IGJEN NØKKELORDENE I EKSTRAOPPG. 13, OG STREK UNDER DEM.

kalenderen	Beklager	skole	saknet
selskap	alene	tilbake	høstferien

FINN IGJEN NØKKELORDENE I EKSTRAOPPG. 14, OG STREK UNDER DEM.

oktober	klippe	hekken	vaske
karmene	musklene	laks	kalvefrikassé

FINN IGJEN NØKKELORDENE I EKSTRAOPPG. 15, OG STREK UNDER DEM.

«ha det»	husdyr	frokost	smykke
----------	--------	---------	--------

FINN IGJEN NØKKELORDENE I EKSTRAOPPG. 16, OG STREK UNDER DEM.

lykke til	tørkleet	tåre	gleder
skoleferien	klapper	katten	kurven

EKSTRAOPPGAVE18: SE PÅ NØKKELORDENE OG GJENFORTELL.

LES ORDENE OVENFOR FRA VENSTRE MOT HØYRE, ELLER SE PÅ NØKKELORDENE I EKSTRAOPPGAVE 5-16. SI HELE HISTORIEN TIL EN VOKSEN, EN VENN, ELLER DEG SELV. HUSKET DU MASSE?

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, FEIT O HAR Å-LYD, INNRAMMET EG/EI/ØY ER DIFTONG.

EKSTRAOPPGAVE 19: SKRIV LANG VOKAL-ORD I STAVSKRIFT.

like

like

bak

bak

uke

uke

tok

tok

klar

klar

kroner

kroner

klage

klage

krig

krig

kläer

kläer

krage

krage

klype

klype

bruke

bruke

EKSTRAOPPGAVE 20: SKRIV KORT VOKAL-ORD I STAVSKRIFT.

lagt

lagt

sagt

sagt

stygt

stygt

trygt

trygt

makt

makt

frykt

frykt

brukt

brukt

stekt

stekt

smakt

smakt

faktisk

faktisk

faktum

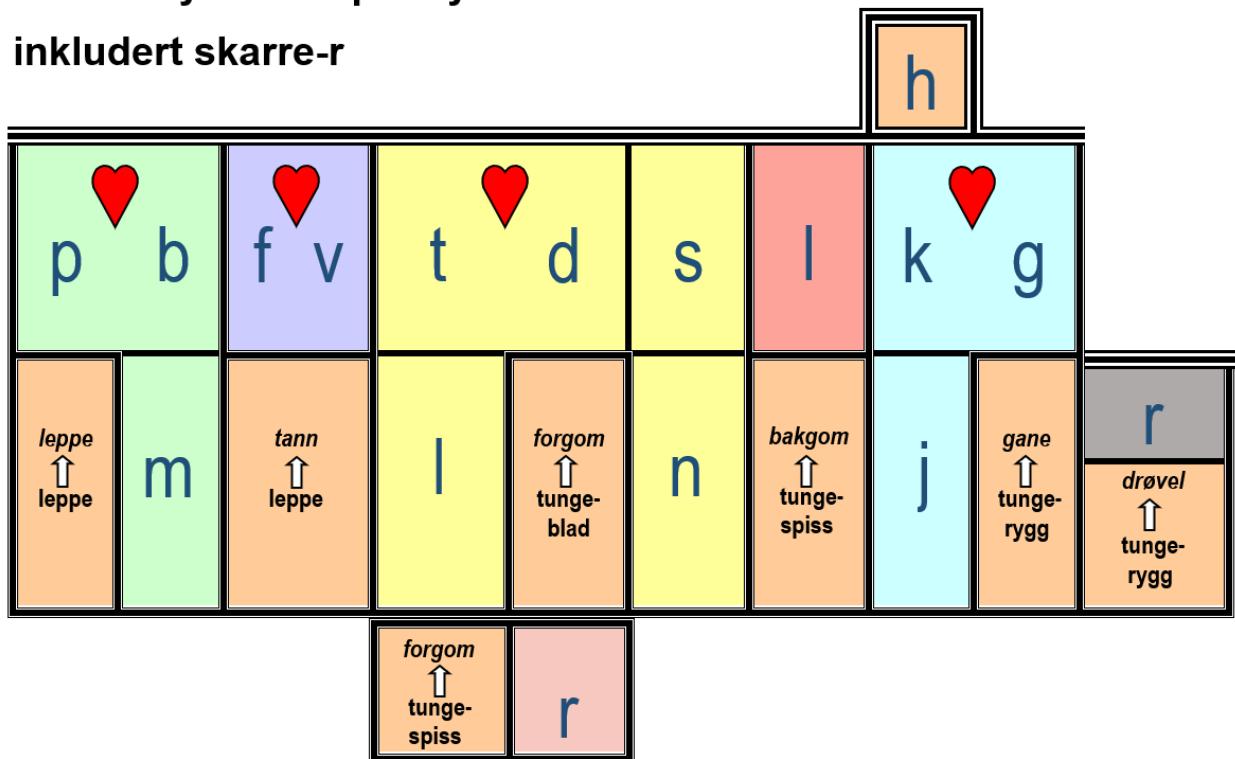
faktum

fakta

fakta

Bokstavlydenes språklydhus

inkludert skarre-r

Vokaler: a e i o u y æ ø å

Diftonger: ei au øy ai

FOKUS © Toril Karstad Kreativ Læring

Hjerte symboliserer stemt/ustemt-par. Døra angir artikulasjonssted, der nedre artikulator er aktiv og derfor nevnes først (leppo mot tann).

